

Sygn. akt I C 684/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Troć

Protokolant st.sekr.sąd. Katarzyna Łęczycka

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2016 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. W., E. W.

przeciwko (...) S.A. z/s w Ł.

o zapłatę

I. zasądza od (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz E. W. kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 kwietnia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz Z. W. kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 kwietnia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz E. W. kwotę 6.936,70 zł (sześć tysięcy dziewięćset trzydzieści sześć złotych 70/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. zasądza od (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz Z. W. kwotę 6.936,70 zł (sześć tysięcy dziewięćset trzydzieści sześć złotych 70/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje pobranie od (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Sygn. akt I C 684/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 lipca 2015 roku E. W. i Z. W. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od (...) S. A. z siedzibą w Ł. kwotę po 60000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna powodów, tj. więzi rodzinnej, uczuciowej i emocjonalnej pomiędzy rodzicami a dzieckiem. Powodowie wnieśli również o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych. W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 2 kwietnia 2002 r. w miejscowości Ł. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć poniósł P. W. – syn powodów. Sprawcą zdarzenia był G. R., kierujący samochodem marki P., ubezpieczonym od odpowiedzialności cywilnej w (...) nr polisy (...). Postanowieniem z dnia

07 sierpnia 2002 roku Prokuratura Rejonowa w Siedlcach umorzyła postępowanie karne w sprawie przedmiotowego zdarzenia wobec śmierci sprawcy. Pismem z dnia 23 lutego 2015 roku powodowie zgłosili pozwanej roszczenie o zadośćuczynienie przysługujące im w związku z przedmiotowym zdarzeniem. Decyzją z dnia 27 kwietnia 2015 roku pozwany zakład ubezpieczeń wypłacił na rzecz powodów po 20000 zł na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia za śmierć dziecka. Zdaniem powodów ich roszczenia znajdują uzasadnienie w treści art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. (karta 2 – 8).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Pozwany wskazał, że wypłacone do tej pory kwoty stanowią całość należnego powodom świadczenia. Powodowie nie wykazali, aby krzywda której doznali przekraczała miarę uznawaną za przeciętną, zaś upływ czasu od dnia zdarzenia niewątpliwie przyczynił się do złagodzenia cierpień powodów. Pozwany wskazał również na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia oraz powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego, iż odsetki od zasądzzonego zadośćuczynienia należą się najwcześniej od daty wydania wyroku (karta 60-65).

Pismem procesowym z dnia 19 kwietnia 2015 roku powodowie rozszerzyli swoje żądania domagając się zasądzenia na swoją rzecz kwot po 80000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 kwietnia 2015 roku (karta 117-118).

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Siedlcach sygn. akt I C 1599/15 uznał się niewłaściwym i sprawę zgodnie z właściwością rzeczową przekazał Sądowi Okręgowemu w Siedlcach jako sądowi właściwemu ze względu na wartość przedmiotu sporu (postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach sygn. akt 1599/15 karta 119).

Strona pozwana wносиła o oddalenie powództwa również w rozszerzonej postaci (k.141).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 2 kwietnia 2002 r. w miejscowości Ł. gmina Z., doszło do nieumyślnego spowodowania katastrofy w ruchu lądowym, w której śmierć ponieśli: M. R., K. J., D. C., P. W., G. R. i T. O..

W dniu 7 sierpnia 2002 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Siedlcach wydał postanowienie o umorzeniu dochodzenia z uwagi na śmierć podejrzanego – kierującego pojazdem P., który zjechał na przeciwny pas ruchu, gdzie zderzył się z samochodem V. (karta 14-18).

W dacie przedmiotowego zdarzenia właściciel pojazdu P. posiadał zawartą umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu w (...) S.A. z siedzibą w Ł. (okoliczność bezsporna).

P. W. w dacie śmierci miał 20 lat. Był synem E. W. i Z. W. (akt zgonu karta 13). Po ukończeniu w 2001 roku technikum samochodowego pracował okresowo w Anglii – od kilku miesięcy. Pomimo pobytu za granicą często odwiedzał dom rodzinny, miał w nim nadal swoje rzeczy, jeździł z rodzicami na wakacje, razem z nimi spędzał wolne chwile, pomagał ojcu przy naprawianiu samochodu, zaś matce w obowiązkach domowych - razem piekli ciasta oraz gotowali. P. W. był osobą wesołą, pozytywnie nastawioną do życia, energiczną. Miał narzeczoną, plany na przyszłość. Środki finansowe, które zarobił za granicą chciał przeznaczyć na kontynuowanie edukacji. W chwili wypadku powodowie wraz z drugim synem mieszkali w S. we własnym domu.

O wypadku powodowie dowiedzieli się od policjanta, który przyjechał do nich i powiadomił o tym tragicznym zdarzeniu. E. W. i Z. W., gdy dowiedzieli się o śmierci syna byli w tak złym stanie, że konieczne było wezwanie pogotowia ratunkowego, którego pracownicy udzielili powodom pomocy medycznej. Powodowie nie byli w stanie udać się na miejsce zdarzenia. Ciało ich syna zidentyfikował szwagier Z. W.. Dopiero następnego dnia po wypadku powodowie udali się do kostnicy, którą opuszczali przy pomocy osób trzecich. Śmierć syna była dla nich ogromną tragedią, którą pogłębiła okoliczność, iż w dniu pogrzebu P. W. miał odbyć się ślub ich drugiego syna. Uroczystość ta ostatecznie odbyła się w niedzielę, jednak miała smutny przebieg, gdyż jej uczestnicy mieli w pamięci głównie pogrzeb, który miał miejsce dzień wcześniej. W wypadku zginął również syn siostry powodki oraz syn ich przyjaciół.

E. W. i Z. W. po pogrzebie syna, aż do późnej jesieni cały swój czas spędzali na cmentarzu przy jego grobie. Nie pracowali, choć wcześniej byli aktywni zawodowo. Mówili, że woleliby nie żyć, mieli myśli samobójcze. Tragiczna śmierć syna wywołała u E. W. głęboką reakcję depresyjną, która wymagała leczenia psychiatrycznego. Powódka korzystała ze zwolnień lekarskich oraz przyjmowała leki. Również u Z. W. wystąpiła głęboka reakcja depresyjna, która wiązała się z podjęciem leczenia psychiatrycznego, korzystaniem ze zwolnień lekarskich oraz przyjmowaniem leków. Powodowie po śmierci syna schudli, posiwili, postarzel się. Pojawiły się u nich problemy ze zdrowiem. W październiku 2002 r. powód postanowił podjąć ponownie pracę w transporcie międzynarodowym. Jednak będąc we Francji powód zauważył mężczyznę podobnego do zmarłego syna i na skutek tego zjechał z drogi kierowanym przez siebie samochodem ciężarowym. W związku z tym zdarzeniem powód zrezygnował z pracy. Powodowie do dnia dzisiejszego pielęgnują pamięć po zmarłym synu. Pozostawili w pokoju, w którym mieszkał ich syn, jego rzeczy oraz nie zmieniali jego wystroju. Rodzicie P. W. nadal codziennie bez względu na pogodę odwiedzają jego grób, codziennie się za niego modlą, zamawiają w jego intencji również msze święte - przez 10 pierwszych lat, co miesiąc, a obecnie ze względu na trudności finansowe - kilka razy w roku. Powódka urządziła w domu ołtarzyk ze zdjęciem syna, z krzyżem i dwoma świecami, przed którym wspólnie z powodem modlą się. Powódka jest właścicielką gospodarstwa rolnego, które zostało wydzierżawione, zaś powód utrzymuje się z renty. Powodowie mieszkają obecnie wraz z synem, jego żoną i dziećmi. Nadal leczą się psychiatrycznie, przyjmują leki.

Po śmierci syna małżonkowie zaprzestali kontaktów towarzyskich, spotkań rodzinnych. Gdy o okolicy jest uroczystość weselna, to wyjeżdżają z domu, nie uczestniczą w tego typu uroczystościach (zeznania świadków: M. W. karta 85v-87, B. S. karta 87-87v, zeznania powodów Z. W. karta 148-148v, E. W. karta 148v-149, opinie sądowe biegłej psychiatry J. B. i psychologa M. M. karta 95-98, 99-102v, dokumentacja lekarska karta 23-48, 129).

W dniu 25 lutego 2015 r. powodowie wystąpili do pozwanego zakładu ubezpieczeń o wypłatę na ich rzecz kwot po 100000 zł tytułem zadośćuczynienia (akta szkody na płycie CD k.71). Decyzją z dnia 27 kwietnia 2015 roku pozwany przyznał powodom – małżonkom E. W. i Z. W. tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. po 20000 zł (decyzja karta 22).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo E. W. i Z. W. należało uwzględnić w całości.

Na wstępie, w związku z tym, że roszczenie powodów zostało skierowane przeciwko zakładowi ubezpieczeń, którego wiązała z posiadaczem pojazdu, którym poruszał się sprawca szkody, umowa ubezpieczenia, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 822 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Jak stanowi natomiast obecnie art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2013, Nr 392 j.t. z późn. zm.) z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Po nowelizacji kodeksu cywilnego, która weszła w życie dnia 3 sierpnia 2008 r., podstawą do dochodzenia zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby bliskiej na skutek czynu niedozwolonego jest art. 446 § 4 k.c. Jednakże nie oznacza to, że przed wprowadzeniem tego przepisu, a więc również w dacie śmierci P. W., brak było podstaw do przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. W świetle ugruntowanego już stanowiska judykatury najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje wówczas zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. (uchwała SN z 22 października 2010, III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 42). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby emocjonalnie związanej ze zmarłym. Katalog dóbr osobistych określonych w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Niewątpliwie dobrem takim jest więź między osobami żyjącymi w rodzinie. Dodatkowo w wyroku

z dnia 16 kwietnia 2014 r. (sygn. akt V CSK 320/13, Lex nr 1463645), Sąd Najwyższy potwierdził dotychczasową linię orzeczniczą i stwierdził, że skoro na mocy nowelizacji kodeksu cywilnego, wprowadzającej art. 446 § 4 k.c. do porządku prawnego, nie został uchylony art. 448 k.c., to należy przyjąć, że jeżeli czyn niedozwolony został popełniony po dniu 3 sierpnia 2008 r. - najbliżsi członkowie rodziny osoby zmarłej mogą dochodzić zadośćuczynienia zarówno na podstawie art. 446 § 4 k.c., jak i na mocy art. 448 k.c., przy czym skorzystanie z pierwszej podstawy jest prostsze, gdyż łączy się z ułatwieniami dowodowymi. Natomiast przed dniem 3 sierpnia 2008 r. jedyną podstawą roszczenia o zadośćuczynienie był art. 448 k.c. i to zarówno dla osób najbliższych, jak i dla innych podmiotów. Sąd Najwyższy w wyroku tym wskazał także, że więź rodzinna stanowi dobro osobiste.

Sąd orzekający w sprawie podziela powyższe poglądy. Brak jest przekonujących powodów, aby spod uregulowania art. 448 k.c. wykluczyć dobro osobiste w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie, szczególnych więzi łączących członków rodziny wynikających najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa.

Pozwany nie kwestionował podstawy roszczeń powodów, gdyż wypłacił im tytułem zadośćuczynienia kwoty po 20000 zł.

Okolicznością nie kwestionowaną przez pozwanego był także fakt, iż z pojazdem sprawcy zdarzenia – wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniósł P. W., była związana umowa ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu za szkody wyrządzone w związku z ruchem pojazdu, zawarta z pozwanym zakładem ubezpieczeń.

Przechodząc do oceny wysokości zgłoszonego roszczenia pamiętać należy, że Sąd winien brać pod uwagę w każdej sprawie indywidualne okoliczności poszkodowanego oraz to, że zadośćuczynienie winno mieć na celu złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc członkom jego rodziny w dostosowaniu się do zmienionej sytuacji życiowej. W szczególności istotne są: rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia, leczenie doznanej traumy, zdolności adaptacyjne i możliwość odnalezienia się w sytuacji wynikającej ze śmierci najbliższego członka rodziny, wiek pokrzywdzonego.

W realiach niniejszej sprawy zadaniem Sądu istotne jest to, że powodowie stracili w sposób nagły i tragiczny syna. Strata ta była dla powodów tym bardziej dotkliwa, że tworzyli oni nadal pełną rodzinę – rodzice i synowie mieszkali razem, jedynie okresowo syn P. pracował poza granicami kraju. Okolicznością, która potęgowała tragedię był fakt, iż dzień ślubu starszego syna okazał się dniem pogrzebu młodszego syna. Rodzina żyła w zgodzie. Wspierała się nawzajem. Relacje pomiędzy członkami tej rodziny były nacechowane miłością, wzajemną troską, opiekuńczością. Reakcja na śmierć syna powodów była tak traumatyczna, iż konieczna była pomoc lekarska. Powodowie nie byli w stanie udać się na miejsce zdarzenia, identyfikacji ciała ich syna dokonał szwagier Z. W..

Jak wynika z materiału dowodowego zarówno E. W. jak i Z. W. byli bardzo związani ze swoim młodszym synem P. W.. Jeździł on z rodzicami na wakacje, razem z nimi spędzał wolne chwile. Powódka w dacie śmierci syna miała 45 lat, zaś powód 47 lat, tak więc długo mogli jeszcze cieszyć się jego obecnością, obserwować jak realizuje się w dorosłym życiu, zakłada rodzinę.

Postępowanie dowodowe wykazało, że powodowie bardzo przeżyli śmierć dziecka, konieczne było leczenie psychiatryczne oraz przyjmowanie leków, które trwa do dnia dzisiejszego. Pomimo upływu lat nadal codziennie odwiedzają grób syna, zamawiają w jego intencji msze święte. Świadek M. W. - synowa powodów – zeznała, że w domu powodów stoi ołtarzyk z dwiema świecami, krzyżem i zdjęciem P. W., przed którym powodowie modlą się, w domu jest też dużo jego rzeczy i zdjęć.

W celu ustalenia istotnych w sprawie okoliczności, na wniosek powodów został dopuszczony dowód z łącznej z opinii biegłych: psychologa M. M. oraz psychiatry J. B., które po przeprowadzeniu badania powodów wydały opinie. Biegłe potwierdziły dobre relacje pomiędzy synem a rodzicami. Strata syna była dla nich tragicznym przeżyciem,

które spowodowało u nich głęboką reakcję depresyjną wymagającą leczenia psychiatrycznego oraz przyjmowania leków. Reakcja depresyjna żaloby była przedłużona u powódki do dwóch lat, zaś u powoda trwała około pół roku. Obecnie powodowie nadal czczą pamięć po zmarłym synu poprzez codzienne wizyty na cmentarzu, modlitwy przed wizerunkiem syna, które mają wpływ na podtrzymywanie negatywnych emocji, nie sprzyjają ich dobrostanowi psychicznemu.

Zdaniem Sądu wnioski opinii należy podzielić. Sporządzona została ona bowiem przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach, zaś zawarte w niej spostrzeżenia są wewnętrznie spójne, opierają się na materiale dowodowym i przeprowadzonych badaniach (opinie karta 95-98, 99-102v).

Zdaniem Sądu więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi są jednymi z najsilniejszych. Nie można zaprzeczyć temu, że szczególnie dotkliwa dla rodziców jest strata dziecka. P. W. był już pełnoletni, ukończył naukę w szkole średniej, zamierzał kontynuować ją na studiach, wkraczał właśnie w dorosłość, lecz nadal jego najbliższymi byli rodzice i brat, gdyż nie założył jeszcze własnej rodziny, nie odseparował się w sposób naturalny od rodziców. Powodowie E. W. i Z. W. doświadczyli straty dziecka, przy czym był to fakt niespodziewany, do którego nie mogli wcześniej psychicznie przygotować się. Delikt, którego skutkiem była śmierć P. W. – syna powodów, niewątpliwie więc spowodował naruszenie ich dobra osobistego w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie, więzi łączących ich z dzieckiem. Czas, który upłynął od dnia zdarzenia faktu tego nie zmienia, a jedynie mógł wyciszyć ból powodów. Zebrany materiał dowodowy, w tym opinia biegłych psychologa i psychiatry, potwierdziła stanowisko powodów, że ich relacje ze zmarłym były prawidłowe, rodzina była ze sobą związana, zaś skutki zdarzenia powodowie odczuwają do dnia dzisiejszego. Kultuwują intensywnie pamięć po zmarłym - do dnia dzisiejszego są codziennie na cmentarzu, modlą się przed jego zdjęciem, przechowują jego rzeczy, posiadają wiele zdjęć syna.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd uznał za odpowiednie zadośćuczynienie na rzecz rodziców zmarłego E. i Z. W. w kwotach po 100000 zł. Powodowie na podstawie decyzji z dnia 27 kwietnia 2015 roku otrzymali po 20000 zł. Dlatego też powództwo o zapłatę kwot po 80000 zł należało uwzględnić w całości. Odsetki ustawowe za opóźnienie Sąd zasądził od dnia 28 kwietnia 2015 roku zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.). W terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie strona pozwana miała bowiem możliwość należytej oceny zasadności i wysokości zgłoszonego roszczenia o zadośćuczynienie. Sąd nie podziela poglądu pozwanego, iż odsetki od zadośćuczynienia winny być przyznawane od dnia wyrokowania. Takie rozumienie kwestii opóźnienia pozwanego w spełnieniu świadczenia spowodowałoby, że zakłady ubezpieczeń nie wypłacałyby dobrowolnie żadnych świadczeń, odwołując się z przyczyn ekonomicznych wypłaty w czasie i czekając na rozstrzygnięcia sądów. Przepis określający termin płatności były wówczas przepisem martwym, którego uchybienie nie rodziłoby dla pozwanego żadnych konsekwencji.

Z tych względów orzeczono jak w pkt I i II wyroku.

O kosztach procesu w pkt III i IV orzekł Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na zasadzone koszty składają się koszty zastępstwa procesowego, opłaty od pozwu, uiszczone przez powodów zaliczki na poczet opinii biegłych. Opłata od uwzględnionego powództwa wynosi po 4000 zł, zaś powodowie uiszcili ją do kwoty po 3000 zł. Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od pozwanego kwotę 2000 zł nieuiszczonej opłaty od pozwu.